

Dit informatieblad is opgesteld in samenwerking met de Raad van notarissen van de Europese Unie (CNUE).

1 Hoe wordt de uiterste wilsbeschikking (testament, gemeenschappelijk testament, erfovereenkomst) opgesteld?

Een testament kan alleen worden opgemaakt bij een notariële akte (notarieel testament) of door een handgeschreven wilsverklaring die aan een notaris in bewaring is gegeven (depot-testament) (Art. 4:94 BW). Hierop bestaat een beperkt aantal uitzonderingen in bijzondere gevallen (art. 4: 97-107 Burgerlijk Wetboek). Een gezamenlijk testament wordt niet geaccepteerd (artikel 4: 93 BW). Een overeenkomst met betrekking tot een toekomstige nalatenschap wordt eveneens niet geaccepteerd. Volgens art. 4:4 lid 2 BW zijn overeenkomsten die handelen over nog niet open gevallen nalatenschappen, in hun geheel of delen daarvan nietig.

2 Moet de wilsbeschikking worden geregistreerd en, zo ja, hoe?

De notaris die het testament heeft opgemaakt moet de gegevens de eerste werkdag na opmaking inschrijven in het Centraal Testamenten Register (CTR). Zie ook: <http://www.centraaltestamentenregister.nl/>. Informatie over hoe te bewaren, te registreren en te zoeken naar een testament is ook beschikbaar op de website van het Europees Netwerk van Register van Wills Association (ENRWA) in de sectie "Informatieblad": <http://www.arert.eu/>

3 Gelden er beperkingen voor de bevoegdheid om bij uiterste wil te beschikken (bv. een wettelijk erfdeel)?

De afstammelingen van de overledene (kinderen of - als de kinderen al overleden zijn - hun kinderen) kunnen niet geheel onterfd worden. Zij hebben recht op een legitieme portie. Noch de echtgenoot noch de ascendenten hebben recht op een legitieme portie. De legitieme portie omvat de helft van het wettelijk erfdeel, zie artikel 4:64 BW. Als een afstammeling zich beroept op zijn legitieme portie wordt hij niet meer als erfgenaam beschouwd, maar is hij een schuldeiser van de nalatenschap.

4 Wie erft er en hoeveel, wanneer er geen uiterste wilsbeschikking is?

Indien er geen testament is, zijn de volgende uitgangspunten van toepassing op de verschillende scenario's:

Als de overledene ongehuwd was en geen kinderen had, erven ouders, broers en zussen in beginsel in gelijke delen waarbij elke ouder altijd minstens een kwart erft.

Als de overledene ongehuwd was en kinderen heeft, wordt de erfenis gelijkelijk verdeeld tussen de kinderen.

Als de overledene een echtgenoot nalaat en geen kinderen heeft, erft de langstlevende echtgenoot de hele nalatenschap.

Als de overledene een echtgenoot en kinderen nalaat, erven de kinderen met de echtgenoot in gelijke delen, maar de overlevende echtgenoot krijgt van rechtswege de activa van de nalatenschap. Afwikkeling van de nalatenschap is voor rekening van de echtgenoot. Elk van de kinderen zal als zijnde een erfgenaam, van rechtswege, een recht op een geldvordering hebben op de langstlevende echtgenoot. De geldvordering komt overeen met het aandeel van het kind in de nalatenschap. Deze vordering wordt opeisbaar indien de langstlevende echtgenoot failliet wordt verklaard of in de schuldsanering (zie ook de Wet schuldsanering natuurlijke personen) wordt opgenomen of overlijdt. (Art. 4:13 BW). In sommige situaties kunnen de kinderen hun geldvordering ook eerder opeisen, bijvoorbeeld als de langstlevende een nieuw huwelijk aangaat.

Getrouwde echtgenoten en geregistreerde partners worden gelijk behandeld.

5 Welke autoriteiten zijn bevoegd:

5.1 op het gebied van erfopvolging?

5.2 om een verklaring houdende verwerping of aanvaarding van de nalatenschap te ontvangen?

5.3 om een verklaring houdende verwerping of aanvaarding van een legaat te ontvangen?

5.4 om een verklaring houdende verwerping of aanvaarding van een wettelijk erfdeel te ontvangen?

De notaris is in Nederland de bevoegde autoriteit met betrekking tot het erfrecht. De partijen zijn vrij om een notaris te kiezen, ongeacht de laatste verblijfplaats van de overledene.

De erfgenaam heeft drie opties:

de nalatenschap zuiver aanvaarden;

de nalatenschap aanvaarden onder voorrecht van boedelbeschrijving (beneficiair aanvaarden)

de nalatenschap verwerpen.

Als de erfgenaam de nalatenschap zondermeer wil accepteren (zuiver aanvaarden), dan kan dat vormvrij en ook impliciet door bepaalde handelingen te verrichten, zoals het verkopen van de bezittingen van de overledene of deze zich op een andere manier toe-eigenen. Gevolg van de zuivere aanvaarding van de nalatenschap is dat de erfgenaam met zijn eigen vermogen persoonlijk aansprakelijk is voor de schulden van de nalatenschap. De erfgenaam kan deze aansprakelijkheid beperken door de nalatenschap expliciet te aanvaarden voor zover de schulden van de erfenis de baten niet overstijgen. Dit doet de erfgenaam door het afleggen van een verklaring van beneficiaire aanvaarding bij de griffie van de rechtbank. Dit moet de erfgenaam ook doen als hij de nalatenschap niet wil ontvangen en wil verwerpen. Voor deze verklaringen geldt geen termijn, maar een schuldeiser of andere belanghebbende kan de rechtbank wel verzoeken om de erfgenaam een termijn te stellen. Als de erfgenaam deze termijn ongebruikt laat verstrijken, wordt de nalatenschap zuiver aanvaard. Dit is ook het geval als de erfgenaam voor het uitbrengen van een verklaring zich al heeft gedragen als een zuiver aanvaard hebbende erfgenaam. Een eenmaal gemaakte keuze kan niet worden teruggedraaid.

Legaten kunnen vormvrij worden aanvaard of worden geweigerd. In het Nederlands recht is de beperkte aanvaarding niet mogelijk voor legaten.

Een legitimaris kan simpel door geen beroep te doen op de legitieme portie daarmee afzien van dat recht. Daarvoor voorziet de wet niet in bepaalde verklaringen. Wel is het mogelijk wanneer legitimarissen afstand doen van hun legitieme portie, dit vast te leggen in een verklaring.

6 Korte beschrijving van de procedure voor de behandeling van een erfopvolging uit hoofde van het nationale recht, waaronder de vereffening van de nalatenschap en de verdeling van de goederen (geef ook aan of de erfopvolgingsprocedure ambtshalve wordt ingeleid door een gerecht of een andere bevoegde autoriteit).

In de meeste gevallen, met name wanneer er een huwelijkscontract of een testament is, is het raadzaam om een notaris in te schakelen voor de afwikkeling van de nalatenschap. Elk van de erfgenamen of een executeur-testamentair, als die in het testament is aangewezen, kan een notaris in Nederland inschakelen. De partijen hebben vrije notaris-keuze, ongeacht de laatste verblijfplaats van de overledene. De notaris zal de erfgenamen helpen de erfenis te

regelen. Hij zal uitzoeken/vaststellen wie de erfgenamen zijn, vervolgens controleren of er een testament is opgesteld en de begunstigten voorlichten en adviseren over de gevolgen van het aanvaarden of weigeren van de nalatenschap. Ook kan hij hen helpen om aan hun fiscale verplichtingen te voldoen. Slechts in enkele situaties speelt de rechter een rol bij de afwikkeling van erfenissen. Dit kan gebeuren als afwikkeling van de nalatenschap wordt betwist of indien een van de erfgenamen (bijvoorbeeld door minderjarigheid) zijn belangen niet kan behartigen.

7 Hoe en wanneer wordt iemand erfgenaam of legataris?

In Nederland is geen procedure bij de rechtbank voorzien. Als er geen testament is, bepaalt de wet wie de erfgenamen zijn. Is er een testament, dan staat daarin wie de erfgenamen en legatarissen zijn. De notaris kan in verklaring van erfrecht (Verklaring van Erfrecht) vastleggen wie erfgenamen zijn van de nalatenschap, zie artikel 4:188 BW. De executeur testamentair kan ook een verklaring van erfrecht vragen. In de Verklaring van Erfrecht noemt de notaris, op basis van zijn bevoegdheid, de namen van de personen die recht hebben op de erfenis, hun aandeel in de erfenis en, indien van toepassing, de naam van de executeur. Met de Verklaring van Erfrecht kunnen de erfgenamen / executeur zich identificeren bij de debiteuren van de erfenis en zullen zij de beschikking kunnen krijgen over de banktegoeden enz. Voor de overdracht van een onroerende zaak of een recht op een onroerende zaak aan een van de erfgenamen is een notariële akte noodzakelijk.

8 Zijn de erfgenamen aansprakelijk voor de schulden van de erflater en, zo ja, onder welke voorwaarden?

Als de erfgenaam de nalatenschap zuiver heeft aanvaard, zal hij / zij volledig aansprakelijk zijn voor de schulden van de overledene (art. 4:182 BW). Als de erfenis onder het voorrecht van boedelbeschrijving (beneficiair) is aanvaard, is de erfgenaam alleen aansprakelijk voor de schulden voor zover deze worden gedekt door de baten van de erfenis. Hij / zij is niet persoonlijk aansprakelijk.

9 Welke documenten en/of informatie zijn normaliter vereist voor de registratie van onroerende goederen?

De verklaring van erfrecht kan in het openbaar register van onroerend goed worden geregistreerd. Voor de overdracht van de eigendom van onroerend goed of rechten op onroerend goed is een aparte authentieke akte nodig.

9.1 Is de benoeming van een beheerder verplicht of op verzoek verplicht? Indien dat verplicht is of verplicht is op verzoek, welke maatregelen moeten er dan worden genomen?

De Nederlandse wet voorziet niet in de verplichte aanstelling van een beheerder van de nalatenschap.

9.2 Wie is er gerechtigd de uiterste wilsbeschikking van de erflater uit te voeren en/of de nalatenschap te beheren?

Erflaters kunnen in hun testament een executeur testamentair aanwijzen die de erfenis kan afwikkelen. In het geval van een aanvaarding onder het voorrecht van boedelbeschrijving kan een speciale beheerder worden benoemd door de rechtbank.

9.3 Over welke bevoegdheden beschikt een beheerder?

De in het testament benoemde executeur heeft normaal gesproken beperkte bevoegdheden overeenkomstig artikel 4:144 BW. Hij kan de nalatenschap beheren en de schulden van de nalatenschap voldoen. Erflaters kunnen de executeur meer rechten geven, bijvoorbeeld het overdragen van goederen van de nalatenschap zonder toestemming van de erfgenamen. Als de executeur wordt benoemd als speciale executeur (de afwikkelingsbewindvoerder), kan hij goederen overdragen en alle beslissingen nemen met betrekking tot de verdeling van de boedel.

10 Welke documenten worden krachtens het nationale recht gewoonlijk gebruikt tijdens of aan het einde van een erfopvolgingsprocedure ter staving van de rechtspositie en de rechten van de rechthebbenden? Hebben zij een specifieke bewijskracht?

Een akte van verdeling kan door de erfgenamen worden opgesteld. Authentiek wordt de akte als deze door de notaris worden opgemaakt. Dit is voorgeschreven in geval een erfgenaam handelingsonbekwaam is (vanwege minderjarigheid of vanwege curatele/bewindvoering). Voor de overdracht van onroerend goed of rechten op onroerend goederen in Nederland is een authentieke akte noodzakelijk, zie bovenstaande vraag 7. In alle andere gevallen is een akte van verdeling van de nalatenschap niet voorgeschreven. De Verklaring van Erfrecht is voldoende voor de overdracht van goederen, zoals bankrekeningen en andere roerende goederen.

Deze webpagina maakt deel uit van de website [Uw Europa](#).

Al uw [feedback](#) over de verstrekte informatie is welkom.

This webpage is part of an EU quality network

Laatste update: 31/07/2023

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.